

Medvirkning for Hæstebøndernes Vedkommende ikke er tilstede, troer jeg, at det af Hensyn til Øberne ikke gaaer an at bestemme, at Oppebørselen skal finde Sted paa Amtstuen, og naar derhos henføres til, at det ikke blot vilde forarsage en Forøgelse i Contoirholdsgodtgjørelse, men at Arbejdsforøgelsen og det forøgede Ansvar nødvendigt maatte bewirke, at der gaves Amtsforvalterne en højere Lønning, og at det desuden, især paa visse Steder, ikke kan være uden Betænkelighed at forøge Forretningen paa Amtstuen saa stærkt, som det vilde see her, troe vi ligeledes af Hensyn til Amtstuerne ikke at burde tillægge dem disse Oppebørseler. Vi have seet os om efter en anden Fremgangsmaade, men vi ere ikke her blevne enige. Det vil sees, at der er stillet et Forslag, som gaaer ud paa at henlægge Oppebørselen til Sogneforstanderskaberne og Communalbestyrelserne. De fleste af Udvalget, det vil sige 5 mod 4, have troet, at man ikke var berettiget til at paalægge Sogneforstanderskaberne den nye Byrde, og at man her gav Sogneforstanderskaberne en Charakter, de ikke tidligere havde. De ere Repræsentantskaber for Communerne og ikke Incassationsanstalter, og vi have troet, at der deraf kunde opstaae Uleilighed med Hensyn til Regnskabsbøden og det Ansvar, der vilde paahvile dem, og som i Virkeligheden kom til at hvile paa enkelte Medlemmer af Sogneforstanderskaberne. Vi have derfor ikke seet anden Udvei end at bestemme, at Lønningsfonden maa søge — ikke ved Oppebørselsmedsmænd — men ved særlig dertil contractmæssigt antagne Mænd at faae Tiendevederlaget oppebaaret. Vi vide vel, at dette vil medføre Bekostninger, men vi troe ikke, at denne Bekostning behøver at være saa stor, naar man benytter de Midler, der paa ethvert Sted findes. Og vi have ikke seet Udvei til at undgaae denne Bekostning.

Borgen: Det Mindretal, hvortil jeg hører, har i Udvalgsbetænkningen i Korthed gjort Rede for de Grunde, der have foranlediget os til at stille 2 Endringsforslag til denne Paragraph. Smidlertid troer jeg, at der kan være Anledning til at ledsage ibetmindste det ene af disse Forslag, nemlig det, der gaaer

ud paa, at der istedetfor „det geistlige Lønningsfond“ skal sættes „Statskassen“, med et Par Bemærkninger. Jeg ubbeder mig derfor det høitærede Things Tillæbelse til at fremsføre disse. Der er et Punkt, som jeg ikke kan undlade at berøre paa Grund af det Forhold, hvortil det staaer til det af os stillede Endringsforslag, og det uagtet den ærede Ordfører har meent, at det burde holdes udenfor Forhandlingerne. Jeg seer ikke nogen Grund dertil; det skal ogsaa af mig blive behandlet med al Nøilighed, og jeg skal gjøre mig Umage for at gjøre det i Korthed; det er Spørgsmaalet om Kirkens Eiendomsret. Der er et æret Medlem af Udvalget, nemlig den 3die Landstingsmand for 5te Kreds (F. Nielsen), der har paa-staaet, at Kirken har en Eiendomsret til de Midler, hvis Fordeling er Gjenstand for det her foreliggende Lovforslag, og da navnlig til Tienden; og han har med stor Styrke gjort denne Paastand gjældende. Minoriteten har ikke kunnet komme til nogen Erkjendelse af, at Kirken besidder en saadan Eiendomsret. For os stiller det sig saaledes, at det saakaldte Kirkegods, som i den katholske Tid var den katholske Geistligheds Eiendom, ved Reformationen blev seculariseret og som Statsmidler indbragen under Kronen, som da atter tog Bestemmelse om dets Anvendelse og navnlig henlagde en Deel deraf til Geistlighedens Lønning. Det er os ikke bekjendt, at Statsmagten senere har overdraget Kirken nogen Eiendomsret til disse Midler, og heller ikke er det os bekjendt, at Kirken har udøvet eller har kunnet udøve nogen Eiendomsret over eller har kunnet disponere over nogen Deel deraf. Derimod have vi Historiens Vidnesbyrd for, at Statsmagten har disponeret herover og det endog til Formaal, der ere meget langt fra at være kirkelige. Det er os tilmed ikke ret klart, hvad der menes, naar der siges, at „Kirken“ har Eiendomsret dertil. „Kirken“ er et fleertydigt Begreb, og i hvilken Betydning det tages her, naar der siges, at Kirken har Eiendomsret til det saakaldte Kirkegods, vide vi ikke. Da vi allsaa ikke have kunnet komme til Erkjendelse af, at Kirken har nogen Eiendomsret til disse Midler, har det været os en Tilfredsstillelse at see, at de øvrige ærede Medlemmer af Udvalget,